

Medlemsbrev första halvåret 2024

I detta medlemsbrev sammanfattar vi KLYS arbete och aktiviteter under första halvåret 2024.

Du hittar KLYS senaste yttranden och skrivelser samt annat läsvärt på vår webb. Vi gör också löpande uppdateringar på KLYS Facebooksida, LinkedIn- och Instagramkonton. Där finns aktuell information, nyheter och kommentarer från KLYS. Följ oss gärna där!

Trevlig läsning!

NATIONELL KULTUR- OCH MEDIEPOLITIK

DEN AVISERADE SAMMANSLAGNINGEN AV KONSTNÄRSNÄMNDEN OCH KULTURRÅDET

I budgetpropositionen för 2024 presenterade regeringen sina planer om att **inordna Konstnärsnämnden i Kulturrådet**, vilket KLYS är djupt kritisk till. Myndigheterna fick i november 2023 i uppdrag att ta fram ett förslag på hur sammanslagningen ska gå till. Uppdraget redovisades i slutet av februari i år, där de båda myndigheterna i avgörande frågor kommer fram till olika slutsatser. Konstnärsnämnden ser stora risker i förhållande till de kulturpolitiska målen (deras synpunkter ligger i linje med KLYS), medan Kulturrådet ser övervägande fördelar med en sammanslagning.

KLYS reagerade på myndigheternas redovisning i ett pressmeddelande den 11 mars och i **en debattartikel i Svenska Dagbladet den 16 maj**, som KLYS och våra medlemsorganisationer samt Kungliga Musikaliska Akademien och Konstakademien skrivit under. I debattartikeln lyftes en rad argument mot sammanslagningen, bland annat att konstnärlig frihet och kulturell mångfald värnas bäst genom flera finansieringskällor, och att en sammanslagning inte kommer att innebära någon besparing för statskassan.

Myndigheternas gemensamma redovisning är nu ute på **remiss fram till den 20 juni**, och KLYS arbetar med ett yttrande.

DE KRYMPANDE KULTURANSLAGEN SAMT ALTERNATIV FINANSIERING

Som ett resultat av uteblivna uppräknings av kulturanslagen på nationell nivå har **stödgivningen via Kulturrådet till en rad viktiga kulturverksamheter sänkts**. Det gäller bland annat till centrumbildningarna och till regionala utvecklingsprojekt. Även en lång rad

kulturprojekt inom olika konstområden, som brukar få stöd från Kulturrådet, har inte beviljats medel för 2024.

KLYS kommer att behöva **kraftsamla för att upprätthålla och stärka den statliga kulturbudgeten**, och bör söka breda samarbeten för att göra detta.

KLYS besökte i januari myndigheten för Kulturanalys i Göteborg för att diskutera en rad frågor kopplade till deras **uppdrag om att undersöka alternativ finansiering till kultur**. En delrapport släpptes i november 2023 och slutrapporten presenteras i höst.

PUBLIC SERVICE-UTREDNINGEN

Till nämndmötet i januari bjöd KLYS in den parlamentariska **public service-kommitténs ordförande Göran Hägglund**, som berättade om kommitténs arbete, svarade på frågor och tog emot synpunkter från medlemsorganisationerna. Kommittén har haft i uppdrag att se över de nya sändningsvillkoren inför kommande tillståndspanad med start 2026. KLYS har under utredningstiden även träffat utredningens sekreterare och lämnat skriftliga synpunkter samt träffat företrädare för public service-bolagen.

Den **13 maj** lämnade public service-kommittén sitt **slutbetänkande till kulturministern**. Vid presentationen av betänkandet framkom det att samtliga representanter för oppositionspartierna valt att reservera sig mot vissa av förslagen. Det är ovanligt inom mediepolitiken, som historiskt sett varit ett område där politiken eftersträvat konsensus för att skapa långsiktiga spelregler. Oenigheten gäller särskilt förslaget om medelstilldelningen, som är för liten och inte kompenserar för de stora kostnadsökningarna de senaste åren och för kommande års kostnader.

Slutbetänkandet remitterades i slutet av maj med **remisstid fram till den 13 september**. KLYS mediegrupp kommer att sammankallas inom kort för diskussion och samordning kring ett remissyttrande.

Regeringen planerar att lägga fram en proposition innan sommaren 2025.

NY FILMPOLITISK UTREDNING

Under det filmpolitiska toppmötet i Göteborg i januari meddelade kulturministern att **en ny filmutredning är tillsatt** med Eva Bergqvist, kulturchef i Region Stockholm, som huvudsekreterare. Utredningen ska vara **klar i januari 2025**, och det är framför allt KLYS filmorganisationer som ansvarar för arbetet kring utredningen. KLYS har dock som ambition att göra skriftligt inspel till utredningen, för att bland annat ge stöd för en streamingavgift i enlighet med möjligheten i EU:s AVMS-direktiv.

UPPHOVSRÄTT OCH YTTRANDEFRIHET

NY UPPHOVSRÄTTSLAGSTIFTNING (EU:S DSM-RÄTTSDIREKTIV)

Den nya lagstiftningen, som innebär ett genomförande av EU:s upphovsrättsdirektiv, har **nu varit i kraft i över ett år**. Lagstiftningen ska ge uphovspersoner och utövande konstnärer en starkare position i avtals-sammanhang och bättre möjligheter till skälig ersättning samt insyn i de intäkter som deras rättigheter genererar.

Vid **ett möte med riksdagens näringsutskott i mars** redovisade KLYS de problem och brister i det svenska genomförandet av DSM-direktivet, som nu syns på den upphovsrättsliga avtalsmarknaden. Det finns också tydliga tecken på att den nya lagstiftningen inte tillämpas och tolkas på det sätt som direktivet syftar till. KLYS framförde därför till utskottet vilka åtgärder och lagändringar som behövs för att komma till rätta med situationen.

Under året fortsätter KLYS arbetet med att bevaka tolkning och tillämpning av den nya lagstiftningen bland annat genom **informations- och erfarenhetsutbyte i KLYS upphovsrättsnätverk**.

KLYS ARBETE MED AI-FRÅGOR

I början av året offentliggjordes **KLYS gemensamma strategi för AI-frågor** som tydliggör förhållnings- och arbetssätt samt olika ställningstaganden från KLYS på området. En **ny, mindre arbetsgrupp** tillsattes också för att förverkliga strategin och föreslagna aktiviteter. KLYS har sedan tidigare ett **nätverk för AI-frågor**, som tagit ett brett grepp och diskuterat AI ur olika perspektiv, till exempel utifrån etik, sysselsättning och integritet.

Eftersom strategin är omfattande och innebär en rad arbetsuppgifter som inte ryms inom KLYS befintliga kansli har arbetet **resurssatts under 2024**, med extra ekonomiskt stöd från upphovsrätts-sällskapen och från KLYS medlemsorganisationer. Detta har inneburit att KLYS kunnat **anlita en konsult inom AI och upphovsrätt** under 2024 genom advokaten Thorbjörn Öström.

Den 19 januari deltog KLYS med fem representanter vid kulturdepartementets **rundabordssamtal om AI**, där vi fick möjlighet att föra fram våra centrala synpunkter i strategin. KLYS arbetsgrupp för AI-frågor har under våren **träffat regeringens AI-kommission och företrädare för KTH**, för att diskutera AI i förhållande till kulturskapares villkor och upphovsrätt. Vi har också deltagit i ett **webbinarium anordnat av Region Stockholm** om upphovsrätt och AI, där vår konsult Thorbjörn representerade KLYS, samt vid ett **seminarium hos kulturutskottet i riksdagen** om AI och upphovsrätt, där upphovsrättsakademikern Johan Axhamn var en av talarna.

Nyligen har KLYS skickat **en enkät till kulturskapsorganisationerna** om den möjlighet att utfärda **förbehåll (så kallad opt ut)** när det gäller användning av upphovsrättigheter för text- och datautvinning, som finns i 15 a § upphovsrättslagen (ett resultat av artikel 4 i DSM-direktivet). Svaren kommer att användas som underlag i KLYS fortsatta arbete med dessa frågor.

När det gäller inskränkningen till förmån för text- och datautvinning i upphovsrättslagen kommer KLYS att **tydliggöra var vi står i frågan i vårt yttrande över den aktuella inskränkingsutredningen** (se nedan). Budskapet till regeringen är att den tolkning av TDU-inskränkningen som vissa techbolag gör bryter mot trestegsregeln och att **ett klagörande behövs från både EU- och nationell nivå** om att bestämmelsen inte ska kunna användas för att använda upphovsrättsligt skyddade verk för träning av generativ AI.

INSKRÄNKINGSUTREDNINGEN

Under 2022 tillsatte regeringen en utredning som nu har gjort en översyn av inskränkningarna i upphovsrättslagen. Slutbetänkandet **SOU 2024:4 Inskränkningarna i upphovsrätten** presenterades i januari och har under våren **remitterats till KLYS** och de flesta av våra medlemsorganisationer. KLYS expert i utredningen har varit Lina Heyman, chefsjurist på Stim.

Ett arbete med att samordna ett remissyttrande från KLYS och Copyswede pågår i KLYS särskilda

referensgrupp för utredningen, och ett yttrande ska **inlämnas senast den 3 juni**.

Resultatet av utredningen är **ganska välbalanserat** mellan de behov som kan berättiga inskränkningar, som till exempel informationsintresset, och upphovs-personers och utövande konstnärers upphovs-rättigheter, även om vi från kulturskaparhåll inte i alla delar nått ända fram. KLYS ambition har varit att stärka och upprätthålla upphovspersoners och utöva-res upphovsrättsliga ställning i förhållande till eventuella ändringar i upphovsrättslagens inskränkningskapitel.

PRIVATKOPIERINGSERSÄTTNINGEN

Utredningen om privatkopieringsersättningen (PKE) presenterade sitt slutbetänkande under 2022 och KLYS och Copyswede lämnade sitt gemensamma yttrande över betänkandet under hösten samma år. **En proposition väntas läggas fram under detta år.**

I mitten av maj meddelade Copyswede att **”den historiska skulden” kan börja betalas ut**, vilket innebär att Copyswedens medlemmar och samarbetspartners nu är överens om fördelningen av **drygt 1,3 miljarder kronor för privatkopieringsersättning från åren 2009–2020**, ersättningar som nu slutligen kan nå upphovs-personer och utövande konstnärer i musik, ljudböcker, tv-program, filmer och utsända poddar.

ARBETSMARKNAD, SOCIAL TRYGGHET OCH SKATTER

SOCIAL TRYGGHET

I juni förra året presenterades den så kallade SGI-utredningen, **SOU 2023:30 Ett trygghetssystem för alla**, som lade förslag till hur sjukförsäkringen kan anpassas till frilansares villkor. Utredningen innehåller lösningar på många av de frågor som KLYS länge drivit, till exempel en mer rättvis sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för kombinatorer samt SGI för stipendier, vilket innebär att frilansande kulturskapare nu äntligen kan få en bättre social trygghet.

KLYS verksamhetsledare Ulrica Källén har varit expert i utredningen, som remitterades under hösten. Yttrande från KLYS inlämnades i december och i februari fick KLYS ett **möte med den nya statssekreteraren Johan Höij (M) vid socialförsäkringsdepartementet**, för att framföra vikten av att regeringen går vidare och förverkligar de viktiga förslagen i utredningen.

När det gäller arbetslöshetsförsäkringen har regeringen **gått vidare med a-kasseutredningens förslag** och en proposition har lagts fram till riksdagen. Tyvärr har regeringen från och med den 1 jan 2024 **tagit bort den a-kasselättnad för egenföretagare som infördes under pandemin**, som inneburit att egenföretagare kunnat vilandeförklara sitt företag och samtidigt marknadsföra sig och uppdatera sin hemsida, utan att förlora sin a-kassa. Denna möjlighet finns inte med i den a-kassereform som är på väg, även om vissa andra förbättringar för egenföretagare föreslås.

KLYS ARVODESREKOMMENDATIONER

Sedan årsskiftet gäller KLYS **nya minimi-rekommendationer för avtal och arvoden**. Det är den första justeringen sedan 2019. En uppdaterad folder har tagits fram, formgiven av Eva Lindeberg. Nytt för i år är att vi även tagit fram en enkel lista där samtliga arvodesnivåer finns, som kan användas av kulturskaparen i samtal med uppdragsgivaren. Rekommendationerna går att ta del av på KLYS [webb](#).

KULTURELLA OCH KREATIVA BRANSCHER (KKB)

I slutet av 2022 lämnade KLYS ett omfattande yttrande över betänkandet Kreativa Sverige SOU 2022:44, **i vilket föreslås en nationell strategi för kulturella och kreativa branscher i Sverige**.

Remissvaren bereddes inom kulturdepartementet och näringsdepartementet under 2023 och de båda departementen bjöd i december in till ett **rundabords-samtal om KKB**, där **KLYS verksamhetsledare deltog**.

I början av april presenterades regeringens nationella strategi för företag i kulturella och kreativa branscher, som är avsedd att gälla under en tioårsperiod. **KLYS har lämnat synpunkter på strategin**, som finns att läsa på vår [webb](#).

REGIONAL KULTURPOLITIK

REGIONALA KULTURPLANER PÅ REMISS 2024

Under 2024 remitterar följande fem regioner nya kulturplaner som ska börja gälla den 1 januari 2025: **Skåne, Halland, Kronoberg, Kalmar län och Gotland**. Under våren har KLYS yttrat sig över Skånes och Kalmar läns planer. I juni blir det Kronobergs och Hallands, och sist ut Gotlands i september. KLYS kansli svarar i samråd med flera av medlemsorganisationerna. Yttrandena kommer att publiceras på KLYS webb.

REGIONALA MÖTEN OCH KONFERENSER UNDER VÅREN 2024 SOM KLYS DELTAGIT I

- 7-9 feb: Kulturkonventet **Folk och Kultur** i Eskilstuna
- 14 feb: Möte med plattformen **Assitej** om framtida kultursamverkan i regionerna gällande scenkonst för barn och unga
- 20 feb: Möte med KLYS regionala referensgrupp
- 21 feb: **Kulturforum** Region Jönköpings län
- 12 mars: Möte med Vänsterpartiets ledamöter i **Region Stockholms** kulturnämnd
- 15 april: **Region Östergötlands** seminarium om kulturskapares villkor/MU-avtalet, i Linköping
- 16 april: **Myndigheten för kulturanalys** konferens om kulturpolitik, i Stockholm
- 21 maj: **Helsingborgs stads** seminarium om kulturskapares villkor

KULTURSAMVERKANSUTREDNINGEN

I början av april lämnade KLYS in sitt yttrande över remissen av slutbetänkandet i **kultursamverkansutredningen, Kultursamhället (SOU 2023:58)**. Mats Svegfors var ansvarig utredare tillsammans med ett sekretariat på fyra personer. Den ett år långa utredningens uppgift var att göra en översyn av kultursamverkansmodellen. I utredningens **expertgrupp** på tolv personer fanns KLYS representerat med sin regionalpolitiska strateg **Carl Liungman**.

Utredningen föreslår bland annat att nya så kallade **kultursamverkansplaner** ska upprättas där **även kommuner** ska få ta direkt del av statliga kulturmedel på samma vis som regionerna gör idag. Kulturbegreppet föreslås breddas i en ny förordning, och det föreslås **en lag för kultursamverkan**, som bland annat ställer som krav att det dokumenteras hur konstnärlig frihet värnas i regionen/ kommunen. Positivt är att regional dialog med kulturskapare avses lagstadgas, samt att KLYS roll i arbetet med att värna konstnärliga perspektiv i modellen lyfts fram.

I remissvaret betonar **KLYS att det finns risker med flera av förslagen**, dels för ökad ojämlikhet i utbud och konstnärlig kvalitet i olika regioner, dels för ökad obalans i kulturlivets ekosystem, vilket i sig kan försvaga finansieringen av professionell kultur. Det behövs en fördjupande konsekvensanalys av hur kulturskapares villkor i regioner och kommuner påverkas i praktiken och på längre sikt.

NYHETER I REGIONER OCH KOMMUNER

Kalmar kommun har fått en ny kulturchef som tidigare har suttit i KLYS arbetsutskott – **Mathias Lafolie**. Han var tidigare kulturråd vid Sveriges ambassad i Kina, och därefter kulturchef i Pajala kommun.

Region Stockholm har kommit med ett förslag till en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Regionen önskar få in synpunkter för att kunna göra de prioriteringar och vägval som ska resultera i en välförankrad regional utvecklingsplan. Senast den 30 september ska yttranden ha lämnats in. KLYS undersöker hur saken ska hanteras i samråd med några centrumbildningar.

Region Värmland ska under året återstarta sitt sedan några år pausade samråd för kulturskapare. **Region Dalarna** gör samma sak. Båda regionerna vill ha dialog med KLYS om utveckling av arbetsformerna.

KLYS MÖTESPLATS FÖR KULTURSKAPARE I LANDET

KLYS Mötesplats 2023 fick på grund av sjukdom skjutas fram till 2024. Den årliga diskussionsträffen för professionella kulturskapare som engagerar sig i regionala samråd med förvaltningar planeras äga rum under hösten 2024.

KLYS I ALMEDALEN

KLYS kommer att vara i Almedalen den 24-28 juni och arrangerar två egna seminarier samt deltar på olika sätt i en rad andra arrangemang.

Vårt ena seminarium äger rum inom ramen för Kultur i Almedalen **onsdag den 26 juni kl. 15.45-16.30** på Länsteatern och kommer att vara ett **kunskapshöjande seminarium om AI och upphovsrätt**. Det andra seminariet äger rum **torsdag den 27 juni kl. 14.00-15.00** i TCO-landet och kommer att handla om **hur AI påverkar sysselsättningen på kultur- och mediearbetsmarknaden**.

På torsdagen kommer också **KLYS traditionsenliga kulturskaparmingel** att äga rum i TCO-landet kl. 17.00-19.00. Varmt välkomna ni som är i Almedalen!

INTERNATIONELLT

NORDISKT

Nordiska ministerrådets nedskärningar i den nordiska kulturbudgeten innebär att **Skandinaviska föreningen i Rom (Circolo Scandinavo)** står utan stöd från ministerrådet från och med 2024. Inför det nordiska kulturministermötet i Stockholm (Sverige är ordförande i nordiska ministerrådet under 2024), som ägde rum i början av maj, upprepade KLYS tillsammans med Nordiska konstnärsrådet, sina krav på att den nordiska kulturbudgeten måste återställas och stärkas. KLYS kommer fortsätta agera för att säkra Circolos finansiering inför nästa budgetperiod, 2025–2029.

I april besökte KLYS ordförande Mårten Sandén verksamheten i Rom, där han i ett möte med verksamhetsledare Marie Kraft diskuterade förutsättningarna för Circolo Scandinavo framöver.

Nästa möte i Nordiska konstnärsrådet planeras äga rum i Köpenhamn i oktober.

EUROPEISKT

Inför **EU-parlamentsvalet** som äger rum den 9 juni, har KLYS tagit fram en **enkät till de svenska EU-parlamentskandidaterna**, där de får svara på frågor om kultur- och konstnärspolitik, upphovsrätt, AI samt yttrandefrihet i ett EU-perspektiv. Hittills har kandidater från sex av åtta partier svarat. KLYS kommer att göra en **sammanställning** av inkomna svar inför valet, som äger rum den 9 juni.

KLYS har också under våren deltagit i **ett internationellt kulturutbyte mellan Sverige och Armenien** inom ramen för Konstnärsnämndens ArtNexus-projekt. KLYS verksamhetsledare har haft en armenisk peer i Lin Padoyan, som projektleder starten av **den armeniska konstärsorganisationen Arts Alliance of Armenia** med inspiration från KLYS. När den armeniska delegationen var i Stockholm i slutet av april höll KLYS verksamhetsledare ett föredrag om KLYS och Lin bjöds in till KLYS för lunch med KLYS ordförande.

GLOBALT

Svenska Unescorådet, där KLYS verksamhetsledare sitter som ledamot, har initierat ett arbete på nationell nivå, med namnet **Demokratins röstbärare**. Verksamheten innebär att hitta samarbeten och synergier mellan journalistisk, akademisk och konstnärlig frihet. Ett **uppstartsmöte för Demokratins röstbärare** ägde rum den **21 mars på Uppsala**

universitet där en kommitté bildades. KLYS ordförande och verksamhetsledare samt flera av KLYS medlemsorganisationer deltog på plats och från KLYS har Katarina Renman Claesson, jurist Konstnärernas Riksorganisation, och Tove Carlén, jurist Journalistförbundet, valts in i kommittén.

KLYS verksamhetsledare deltog den 14 mars på **Svenska Unescorådets nationella konferens**, som ägde rum i regeringskansliets lokaler med efterföljande mingel hos landshövding Anna Kinberg Batra i Tessinska palatset.

KOMMUNIKATION OCH MEDIA

MÖTE I KLYS KOMMUNIKATIONSNÄTVERK

Den 20 mars hölls ett **möte i KLYS kommunikationsnätverk**. Vård för mötet var Sveriges Författarförbund. Vid mötet diskuterades aktuella frågor inom medlemsorganisationerna och hur dessa kommuniceras. Nästa möte är planerat till början av hösten i KLYS lokaler.

Nätverket är till för dem i KLYS medlemsorganisationer som arbetar med kommunikation. Nätverket har en egen grupp på Facebook samt en mejlgrupp.

KLYS I MEDIA

- **9 feb:** KLYS ordförande intervjuas om den viktigaste kulturfrågan i Dagens Nyheter under Folk och Kultur
- **12 feb:** KLYS verksamhetsledare ger svar om SGI-utredningen i tidningen Konstnären
- **24-25 apr:** KLYS regionalpolitiska strateg intervjuas i SVT Kulturnyheterna och SVT Nyheter om kultursamverkansutredningen
- **16 maj:** KLYS och medlemsorganisationerna skriver debattartikel om den föreslagna sammanslagningen av Kulturrådet och Konstnärsnämnden i Svenska Dagbladet, tillsammans med Konstakademien och Kungl. Musikaliska Akademien

Webb: www.klys.se

Facebook: [KLYS](#)
Instagram: [@KLYS59](#)
LinkedIn: [KLYS](#)
X: [@KLYS59](#)

KONTAKT

Om du har några frågor är du alltid välkommen att höra av dig till kansliet på tel.nr: 070 948 09 63 eller klys@klys.se

Mårten Sandén, ordförande
Ulrica Källén, verksamhetsledare
Carl Liungman, regionalpolitisk strateg
Evelina Freiman, koordinator
Sara Karkkonen, vik. koordinator